

Põltsamaa 20. sajandil

20. juulil 1920. a anti Põltsamaale aleviomavalitsuse õigused, samal aastal asutati ETK Põltsamaa Tehased. Tootmise kasv ETK Tehastes tõi kaasa ka alevi kasvu ning vabariigi valitsuse otsusega 30. juunist 1926. a sai Põltsamaa linnaks. Esimene linnapea oli kolonel Martin Terras 1927.- 1930. a.

1929. a valiti linnapeaks Georg Kold, kes alustas linna heakorrastamist, rajas puukooli, korrastas lossi, sillutas tänavaid. Ehitati rannahoone ning rajati supelrand, elanike kaasamiseks asutati Põltsamaa Kaunistamise Selts. 1930. aastatel varustati kõik tänavad elektrivalgusega oma elektriyaamast.

Põltsamaad 1930. aastatel kirjeldab kogumik "Sakalamaa elu" kui tagasihoidlikult elavat tööka rahva linna: lisaks ETK veinitehasele ja puuviljaaiale oli siin rida raua- ja puutööstusi, kolm ajakohast jahu- ja lauatööstust, meierei, hulk suuremad ja vähemaid kauplusi; peale nende haigla, apteek, kolm kooli, kaks pank, riigi- ja omavalitsuse-asutusi. Lisaks oli linnal põllumaid, mida rendile anti. Kuna Tartu-Tallinna maantee käis läbi linna, läks hästi ka kolmel hotell-restoranil ja viiel kohvikul. Samal ajajärgul ilmus Põltsamaal kolm nädalalehte.

II maailmasõjas hävis ligikaudu 75% linna hoonetest. Aastatel 1950-62 oli Põltsamaa rajoonikeskus, siis ehitati kultuurimaja, saun ja staadion. Uues trükikojas trükiti rajoonilehte "Kiir". 1970-1980. aastatest pärinevad võimas kinomaja ja telegraafahoone, pooleli jäi turuhoone ehitus. EPT linnakus rajati tuletõrje veevõtukohta nime all saun-ujula ning laohoone nime all spordihoone.

Uuel ärkamisajal tegutses aktiivselt Põltsamaa Muinsuskaitse Selts, kelle eestvedamisel taastati vanu ja püstitati uusi mälestusmärke, taotleti muuseumi asutamist ning korraldati kodukandipäevi. Linna omavalitsuslik staatus taastati detsembris 1991.